

А. В. Колеватова,
к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5035-5481>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.12.101

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК АНАЛІЗУ ТА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ, НАПРАВЛЕНОЇ НА ПОКРАЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

A. Kolevatova,
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Audit, Petro Mohyla Black Sea National University

RELATIONSHIP OF ANALYSIS AND ENTERPRISE MANAGEMENT SYSTEM, DIRECTED
TO IMPROVE THE LEVEL OF ECONOMIC SECURITY

У статті здійснено систематизацію поглядів провідних науковців щодо місця, суті та ролі та значення економічного аналізу в системі управління підприємством. Розглянуто фактори і умови, що впливають на ефективність управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Визначено ключові зміни змістовного наповнення та основні завдання економічного аналізу відповідно до сучасних умов господарювання.

Обґрунтовано необхідність та потребу щодо пошуку шляхів досягнення належного рівня економічної безпеки підприємства з метою зменшення наслідків впливу внутрішніх і зовнішніх загроз. Доведено, що важливими внутрішніми інструментами покращення результатів діяльності підприємства є оптимізація процесу управління, підвищення його ефективності, прийняття вірних, обґрунтованих, своєчасних і виважених управлінських рішень в напрямі досягнення прийняттого рівня економічної безпеки, що можливо завдяки повноцінному використанню економічного аналізу та його методологічного апарату.

Сформовано дієвий механізм взаємозв'язку основних етапів функціонування аналізу в системі управління підприємством. Виділено підсистеми операційного, поточного та стратегічного аналізу відповідно до рівнів управління підприємства, а також визначено їх предмет, об'єкт дослідження, мету, термін проведення та інструментарій.

The necessity and need for finding ways to achieve the appropriate level of economic security of the enterprise in order to reduce the effects of internal and external threats are substantiated. It has been proven that the optimization of the management process, increasing its efficiency, making correct, justified, timely and balanced management decisions in the direction of achieving an acceptable level of economic security are important internal tools for improving the results of the enterprise, which is possible thanks to the full use of economic analysis and its methodological apparatus. A mechanism for the interconnection of the main stages of the functioning of the analysis in the enterprise management system has been formed. Subsystems of operational, current and strategic analysis are identified in accordance with the management levels of the enterprise, as well as their subject, object of research, purpose, deadline and tools are defined.

The article says that economic analysis is one of the main links in system of enterprise control. The article analyzes the role of economic analysis and its importance in the management of the enterprise. It is determined that it is necessary for planning, accounting, control of the enterprise and management decisions. And as an important tool in the optimization of the investment, tax, accounting, credit and marketing policy of companies. The article presents the factors that may affect the activity of the enterprise. Identified shortcomings in the activity of the enterprises in modern

Ukraine. Presented as a proposal to improve and overcome these disadvantages. Possible ways to minimize these disadvantages: the automation of the analysis process, skills development, to follow all the new trends in the development of automation of analysis programs. This article contains location of economic analysis in the system of organization's management. Also aspects of correlation and interaction between economic and administrative analysis's are considered. The article discusses the role of economic analysis in the process of developing managerial decisions. The article systematizes the views of scientists on the place and role of economic analysis in the enterprise management system. Changes in the content and the main tasks of economic analysis in accordance with the current economic conditions are determined. The main tasks of effective functioning of the enterprise are investigated. The basic functions of economic analysis and their role in various aspects of economic activity are considered. The quality of analytical works in the practice of economic activity of the enterprise is analyzed. The stages of analytical preparation for managerial decision making are evaluated. The importance of economic analysis as a modern tool for making strategic management decisions is substantiated.

Ключові слова: економічний аналіз, фінансовий аналіз, система аналізу, операційний аналіз, поточний аналіз, стратегічний аналіз, економічна безпека підприємства.

Key words: economic analysis, financial analysis, analysis system, operational analysis, current analysis, strategic analysis, economic security of the enterprise.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

При оцінці ефективності господарської діяльності та пошуку шляхів її підвищення питання економічного аналізу відіграють важливу роль. Кожна підприємницька діяльність потребує значного та постійного контролю за своїм розвитком, аналізу економічних процесів, під дію яких потрапляє підприємство в сучасних умовах господарювання. Передусім це пов'язано із зміною економічних умов, в яких працює підприємство, кон'юнктури ринку, податкового законодавства. Суть проблеми полягає в тому, що більшість підприємців, які на своєму шляху зіткнулися з перешкодами, не задумуються над необхідністю і важливістю саме економічного аналізу своєї діяльності, а тому взагалі його не здійснюють. Часто на підприємствах відсутні кваліфіковані економісти, які ефективно здійснювали б аналіз основних показників діяльності підприємства й своєчасно розробляли можливі шляхи виходу з кризових ситуацій.

Військовий стан і події в політичному та економічному житті України останніх років посилили прояв кризових явищ в системі господарювання. Політична нестабільність, непослідовність реформування, військові дії в країні стали потужними зовнішніми чинниками зниження ефективності діяльності господарюючих суб'єктів нашої держави. Оптимізація управлінського процесу є важливим внутрішнім засобом покращення результатів діяльності підприємства, підвищення його ефективності, прийняття обґрунтованих, своєчасних і виважених управлінських рішень у напрямі досягнення прийнятного рівня економічної безпеки, а це можливо завдяки повноцінному використанню аналізу з його потужним методологічним апаратом. Саме тому дослідження елементів системи аналізу і їх застосування для забезпечення економічної безпеки підприємства в сучасних умовах господарювання є особливо актуальним.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

В умовах розвитку сьогодення економічний аналіз є потужним інструментом вдосконалення інвестиційної політики, оподаткування, залучення основного капіталу та корпоративного маркетингу. Як свідчить практичний досвід, перспективність економічного аналізу для вирішення даних завдань не в повній мірі реалізована для значної частки українських підприємств.

Складові системи аналізу були об'єктами досліджень багатьох вчених-економістів. Зокрема, В.Т. Доля [4], В.М. Івахненко [6] поглибили теоретичні основи економічного аналізу. Лазаришина І.Д. обґрунтувала сучасну парадигму науки "економічний аналіз" [8]. Л.А. Лахтіонова, В.М. Мельник, Є.В. Мних О.В. Олійник, Г.В. Савицька дослідили економічний аналіз у контексті діагностики стану сучасного підприємства [9; 10; 11; 12; 13]. С.В. Свірко, А.І. Сухоруков висвітлили організаційно-методичні аспекти економічного аналізу діяльності підприємств [14; 15].

На сьогоднішній день економічний аналіз є потужним інструментом для вдосконалення інвестиційної політики, оподаткування, залучення капіталу та маркетингу. Разом з тим, практичний досвід свідчить про те, що перспективність економічного аналізу для вирішення таких задач не в повній мірі реалізована для українських підприємств. Проаналізуємо сутність економічного аналізу та його інтерпретацію різними авторами, порівняльна характеристика детермінування економічного аналізу представлена в табл. 1.

Вище представлені дослідження є значним досягненням економічної науки, бо вони формують концептуальні основи аналізу господарської діяльності підприємств. Проте, сучасні умови мінливого ринкового середовища кризового періоду у гострій фазі актуалізують наукові пошуки можливостей досягнення належного рівня економічної безпеки підприємства як первинної ланки забезпечення економічної безпеки держави.

ФОРМАЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є обґрунтування зв'язків між системою аналізу та управління підприємством, спрямованим на досягнення його економічної безпеки, виділення підсистем аналізу відповідно до рівнів управління, їх характеристика в контексті забезпечення економічної безпеки господарюючого суб'єкта.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Роль економічного аналізу в управлінні підприємством на сьогодні є беззаперечною, оскільки саме економічний аналіз сприяє підвищенню ефективності господарювання.

Сучасне середовище змінює роль економічного аналізу, його основну мету і завдання. За адміністративно-командної системи управління економічний аналіз виконував функцію контролю за виконанням планів, то в сучасних умовах посилюється роль таких сфер досліджень, як: ринкове середовище; ефективність управління фінансовими ресурсами; обґрунтованість і дієвість механізму реалізації управлінських рішень.

Здійснення аналізу в економічній сфері доцільно розглядати в різних напрямках теорії і практики діяльності суб'єктів господарювання. Керівник підприємства, який має на меті досягти успіху в підприємницькій діяльності, не повинен здійснювати жодного організаційного, технічного або технологічного заходу доти, поки не буде обґрунтована його економічна доцільність. Аналітичне мислення керівника суб'єктів господарювання повинно мати такі основні складові, як глибокі знання теорії аналізу, вільне володіння низкою його основних методів, підходів, показників, а також вміння їх практичного застосування під час ухвалення управлінських рішень.

Економічно-правові та соціальні принципи підприємства реалізуються в процесі виробничої і економіко-аналітичної діяльності організації. Вона повинна спрямовуватись на наукове обґрунтування бізнес-планів, об'єктивну оцінку їх виконання, виявлення впливу факторів на показники господарської діяльності, розкриття тенденцій та пропорцій розвитку підприємств, визначення ступеня використання внутрішньо-господарських резервів, прийняття ефективних управлінських рішень.

Узагальнюючи вищезазначені підходи щодо оцінки зв'язку аналізу з управлінням підприємства, відмітимо, що в сучасних умовах господарювання, роль аналізу значно зростає, коли надзвичайно важливим постає вивчення тенденцій розвитку та формулювання стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства, а також існує глибоке і системне дослідження факторів змін результатів його діяльності, проводиться їх оцінка, виявлення ре-

Таблиця 1. Порівняльна характеристика суті та значення економічного аналізу

Автор	Суть і значення економічного аналізу
Бутинець Ф.Ф. [1]	Економічний аналіз – науковий метод розуміння суті економічних явищ і процесів, заснований на виявленні компонентів ринкової діяльності фірми та вивченні різноманітності у всіх аспектах і залежностях.
Завгородній В.П. [5]	Зміст аналізу являє собою комплексне дослідження всіх аспектів бізнес-операцій за допомогою відповідного використання джерел інформації, вивчення окремих економіко-технічних елементів, виявлення факторів, що впливають на результати діяльності підприємства, співвідношення витрат і прибутку.
Калабухова С.В. [7]	Економічний аналіз господарської діяльності, як галузь економічної науки – це система знань про методи господарської діяльності, економічні явища і процеси в їх взаємозалежності з даними бухгалтерського обліку, звітності та іншої економічної інформації.
Лактіонова Л.А. [9]	Економічний аналіз означає виділення окремих показників економіко-економічної діяльності із загальних для їх подальшого вивчення.
Мних Є.В. [11]	Необхідно провести розмежування між «економічним аналізом» як функцією управління та «економічним аналізом» як наукою. Організація та використання системи посиленого аналізу, яка забезпечувала науковий контроль виробництва, є завданням реалізації управлінської функції. Розробка методології економічного аналізу і методів її застосування є завданням науки.
Савицька Г.В. [13]	Економічний аналіз – це система точних знань для дослідження, вимірювання та розвитку економічних явищ і процесів в їх взаємозв'язку та взаємозалежності, які визначаються суб'єктивними та об'єктивними факторами з метою забезпечення цільового управління.

Джерело: сформовано автором на основі [1; 5; 7; 9; 11; 13].

зернів підвищення ефективності діяльності та обґрунтування управлінських рішень.

Аналіз повинен мати системний характер, що передбачатиме переорієнтацію від поточного управління процесами на стратегічне і перспективне планування; від відособлених, окремих підсистем до комплексної системи; від аналізу окремих процесів, явищ до систематичного аналізу варіантів рішень; від обчислення окремих елементів ефективності до комплексної оцінки всіх факторів. На рис. 1 представлено механізм взаємозв'язку етапів функціонування системи аналізу в управлінні підприємством.

Схематично представлена на рис. 1 дія механізму, пояснюється наступним чином: необхідність прийняття управлінського рішення ставить перед системою аналі-

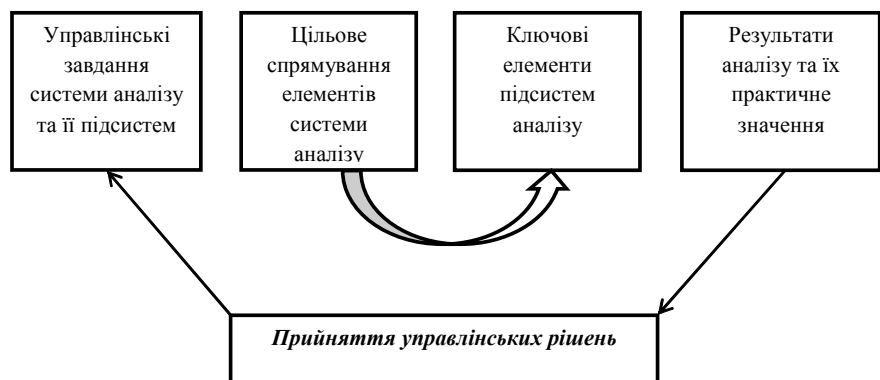

Рис. 1. Механізм взаємозв'язку етапів функціонування системи аналізу в управлінні підприємством

Джерело: розроблено автором на основі [15].

Рівні функціонування підприємства	Підсистеми менеджменту	Підсистеми менеджменту
<i>вищий</i>	<i>стратегічний</i>	<i>стратегічний</i>
<i>середній</i>	<i>тактичний</i>	<i>тактичний</i>
<i>нижчий</i>	<i>операційний</i>	<i>операційний</i>

Рис. 2. Рівні менеджменту та аналізу підприємства

Джерело: розроблено автором на основі [12].

зу і його елементами відповідні управлінські завдання, що зумовлюють цільове спрямування економічного аналізу. Останній обумовлює вибір адекватних інструментів, сукупності показників і методик їхньої обробки, в результаті чого формується інформація, що матиме практичне значення для прийняття управлінського рішення.

Дія механізму має безперервний характер, оскільки ключовим принципом роботи підприємства являється стабільність його діяльності. Водночас слід зауважити, що в процесі функціонування підприємства його фахівці — менеджери стикаються з необхідністю розв'язання поточних завдань з одночасним формуванням стратегії розвитку, а це зумовлює виділення в системі

систем стратегічного, тактичного, операційного менеджменту у системі управління господарюючого суб'єкта, ефективне функціонування якої зумовлює необхідність виділення обслуговуючих взаємопов'язаних між собою підсистем аналізу (стратегічного, поточного, операційного), які в сукупності становлять єдину систему аналізу з її методологічним апаратом. Отже, забезпечення інформаційних потреб менеджменту за рівнями, зображеними на рис. 2, можливе завдяки регулярному і своєчасному проведенню операційного, поточного та стратегічного аналізу, характеристика яких наведена в табл. 2.

На основі проведеного аналізу даних табл. 2. відмітимо, що вивчення науково-економічної літератури [9; 11]

Таблиця 2. Характеристика поточного, операційного та стратегічного видів аналізу

Підсистеми аналізу	Предмет дослідження	Об'єкт дослідження	Мета	Термін проведення	Інструментарій
Операційний	Виробнича діяльність підприємства та збутові процеси	Фази виробничого процесу, матеріально-технічне забезпечення, продуктивність праці, ефективність застосовуваної технології	Удосконалення виробничого процесу та запобігання непродуктивним витратам	Зміна, доба, декада, місяць.	Порівняння, середні та відносні величини, абсолютні різниці, відносні різниці
Поточний	Фінансово-господарська діяльність підприємства	Показники діяльності підприємства в розрізі видів та його структурних підрозділів	Щоквартальна чи щорічна комплексна діагностика й оцінка результатів діяльності підприємства	Квартал, рік	Порівняння, групування, середні та відносні величини, ланцюгові підстановки
Стратегічний	Фінансово-господарська діяльність підприємства та прогнозування її результатів	Фінансові результати, цінова політика, собівартість та конкурентоспроможність продукції (товарів, робіт, послуг), витрати, доходи та прибуток підприємства та їх поведінка, становище підприємства на ринках збуту, зовнішнє і внутрішнє середовище підприємства	Опис, пояснення, прогноз об'єкта дослідження; підготовка множини альтернативних напрямів його розвитку; вибір конкретної стратегії та формування всієї системи стратегій	Один, три, п'ять чи десять років.	Графічне та табличне подання інформації, експертні оцінки, ланцюгові підстановки, способи математичного програмування, моделювання

Джерело: узагальнено автором на основі [3; 7; 8; 13].

управління підприємством підсистем операційного, тактичного й стратегічного менеджменту, кожна з яких вимагає оригінальної та різноманітної інформації, яку здатні генерувати відповідні підсистеми аналізу (рис. 2).

Як демонструє рис. 2, діяльність будь-якого підприємства — це трирівнева взаємодія під-

свідчить про відсутність однозначного трактування поняття "операційний аналіз". Суть одного з визначень полягає в тому, що операційний аналіз — це аналіз негативного впливу цін на продукцію, роботи чи послуги, обсяги реалізації продукції, витрат і прибутку, які отримує підприємство за короткі терміни [11, с. 27]. Проте аналогічні дефініції суттєво спрощують сутність і функції операційного аналізу, адже ставлять його на один щабель з будь-яким способом економічного аналізу. Досить ґрунтовно вивчає цю категорію О. В. Олійник, що пов'язує сутність операційного аналізу з функціями управління та визначенням мети і стратегії розвитку як підприємства загалом, так і його оперативного господарської ланки — виробничих дільниць [12].

Щоквартальна чи щорічна комплексна діагностика й оцінка результатів діяльності підприєм-

ства, а також ідентифікація й усунення негативних причин, є метою здійснення поточного аналізу, що зумовлює погіршення економічних показників і, відповідно, стану економічної безпеки підприємства, а також виявлення поточних резервів для її зміцнення. На відміну від операційного аналізу, поточний аналіз більшою мірою ґрунтується на комплексному підході та дозволяє робити як узагальнені висновки щодо предмета і об'єктів дослідження, так і часткові. При цьому вихідна аналітична інформація являється базою для розробки стратегічного плану на довготривалу перспективу і, зокрема, щодо досягнення прийнятного рівня економічної безпеки підприємства.

Так, за даними Державної служби статистики України в першому кварталі 2021 року частка збиткових підприємств скоротилася до 27,8% від загального числа діючих великих і середніх компаній. У першому кварталі 2020-го частка таких підприємств складала 40,8%.

В I кварталі 2022 року частка прибуткових підприємств становить 53,8 %, що на 5,4 в.п. менше відповідного періоду 2020 року. Проте, на протязі наступних кварталів 2022 року спостерігається зростання частки прибуткових підприємств, а саме до 60 % в IV кварталі 2022 р.

За окремими видами економічної діяльності частка збиткових підприємств перевищувала 55 %, зокрема у промисловості — 55,4 %; будівництві — 56,8%; оптовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів — 53,5%; транспорті, складському господарстві, поштовій та кур'єрській діяльності — 49,7%; тимчасовому розміщенні й організації харчування — 56,7%; інформації та телекомунікаціях — 55,5%; операціях з нерухомим майном — 56,1%; професійній, науковій та технічній діяльності — 40,3%; діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування — 43,5% [14].

Представлені статистичні показники засвідчують значне послаблення економічної безпеки держави як на мікро-, так і на мезо- та макрорівнях. Негативна і загрозлива тенденція вимагає активного пошуку основних напрямів покращення результатів діяльності суб'єктів господарювання через максимальне використання внутрішніх інструментів з метою скорочення наслідків масштабного впливу зовнішніх загроз, оскільки вплинути на їхнє виникнення підприємства здебільшого не в змозі.

Під стратегічним аналізом розуміється засіб дослідження, що базується на реалізації системного і ситуаційного підходів до аналізу можливостей та факторів впливу на процес стратегічного управління. Метою стратегічного аналізу являється: опис, пояснення, прогноз об'єкта дослідження; підготовка множини альтернативних напрямів його розвитку; вибір конкретної стратегії та формування всієї системи стратегій [15, с. 11]. Він необхідний при складанні планів на 3—5 років тому, що дозволяє зробити прогноз значень окремих економічних показників, врахувати вплив нових факторів, пов'я-

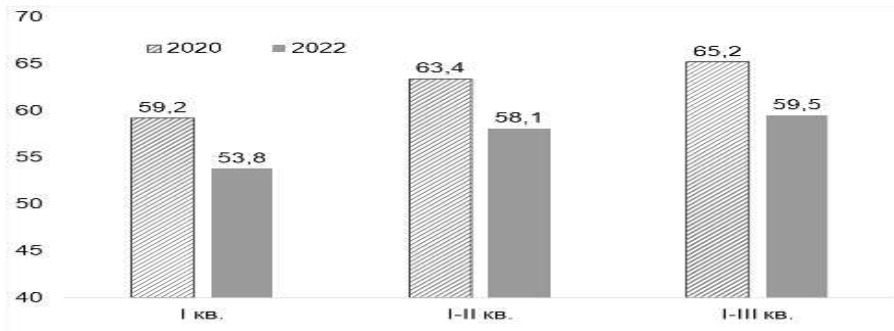

Рис. 3. Частка прибуткових підприємств, %

Джерело: розроблено автором на основі [16].

заних з новими технологіями та здатних відігравати вирішальну роль у майбутньому [5, с. 68]. Тому його необхідно здійснювати на постійній основі та за періодами планування і прогнозування. Результати стратегічного аналізу є інформаційною основою для формування стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства.

При тривалому процесі виробництва аналіз показників роботи підприємства за цілий рік не може дати вичерпної інформації про ефективність і рентабельність окремих заходів. Про це можна робити висновки тільки після кількох років господарювання. Тому аналіз господарської діяльності підприємств доцільно проводити в такі терміни: за зміну, добу, декаду, місяць — операційний; за квартал, рік — поточний; один раз в рік, три, п'ять чи десять років — стратегічний. Отже, вміле поєднання аналізу стратегії розвитку підприємства, операційного аналізу виробничо-господарських показників з аналізом його роботи за тривалий період дозволяє використовувати його результати для пошуку резервів покращення роботи підприємства і, відповідно, зміцнення його економічної безпеки.

Результативність операційного, поточного і стратегічного аналізу господарської діяльності підприємства значною мірою залежить від його раціональної організації, яка має ряд вимог та, за твердженням Г. В. Савицької, повинна ґрунтуватися на плановій основі, найновітніших методиках, забезпечувати дієвість та ефективність аналітичного процесу [13, с. 68]. Аналітичну роботу слід здійснювати відповідно до науково-обґрунтованої теоретичної концепції, правильно розподілити між виконавцями, раціонально спланувати, інформаційно й методично забезпечити, а її результати — відповідно оформлювати. На даних принципах повинна ґрунтуватись раціональна організація підсистем аналізу, що дозволить попередити або вчасно виявити внутрішні і зовнішні загрози економічній безпеці підприємства та максимально послабити їх вплив.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

На основі отриманих результатів дослідження системи аналізу в управлінні підприємством, спрямованому на досягнення економічної безпеки, зроблено висновок, що забезпечення потреб менеджерів операційного, тактичного й стратегічного рівнів управління в достовірній і своєчасній інформації у по-

трібному обсязі можливе за умови розвинутої системи аналізу на підприємстві та застосування спеціальних інструментаріїв, які притаманні для підсистем операційного, поточного та стратегічного аналізу.

Обґрунтовано, що кожна із підсистем аналізу має власну мету, предмет і об'єкти дослідження, що зумовлюють вибір джерел інформації, масштабів та інструментів дослідження. Взаємопов'язане функціонування підсистем аналізу являється однією із визначальних умов ефективності системи аналізу в напрямі досягнення прийнятого рівня економічної безпеки підприємства. Водночас практичне значення має встановлення конкретних завдань підсистем аналізу у забезпеченні економічної безпеки підприємства, що є перспективою подальших досліджень.

Література:

1. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз: навч. посіб. Рута, 2003. 680 с.
2. Геєць В. М. Інституційна обумовленість інноваційних процесів у промисловому розвитку України. Економіка України. 2014. № 12 (637). С. 4—19.
3. Грицишен Д. О. Обліково-аналітичне забезпечення управління економіко-екологічною безпекою підприємств: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2015. 450 с.
4. Доля В. Т. Економічний аналіз: теорія практичні методики: навч. посіб. Київ: Кондор, 2013. 208 с.
5. Завгородній В. П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу. Київ: КНЕУ, 2000. 258 с.
6. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2016. 263 с.
7. Калабухова С. В. Елементи методу бухгалтерського аналізу в інформаційній економіці. Економічний аналіз. 2015. Т. 19. № 1. С. 6—12.
8. Лазарішина І. Д. Економічний аналіз в Україні: історія, методологія, практика: монографія. Рівне: НУВГП, 2005. 369 с.
9. Лахтіонова Л. А. Функції економічного аналізу на мікрорівні. Фінанси, облік і аудит: зб. наук. пр. КНЕУ, 2008. Вип. № 11. С. 245—250.
10. Мельник В. М. Основи економічного аналізу: короткий теоретико-методологічний курс: навч. посіб. Київ: Кондор, 2003. 128 с.
11. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручник. Київ: ЦНЛ, 2005. 472 с.
12. Олійник О. В. Розвиток економічного аналізу в умовах інституційних змін: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2008. 653 с.
13. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. Київ: Знання, 2005. 662 с.
14. Свірко С. В. Державні фінанси України: визначальні вектори, результати та проблеми розвитку. Незалежний аудитор. 2015. № 13 (III). С. 24—31.
15. Сухоруков А. І. Активізація інвестиційно-інноваційної політики у промисловості — стратегічний пріоритет національних економічних інтересів України. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2015. № 3 (80). С. 193—205.

16. Фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств України у 2022 році (попередні дані): експрес-випуск Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

References:

1. Butynets, F.F. (2003), *Ekonomicznyj analiz* [Economic analysis], Ruta, Zhytomyr, Ukraine.
2. Geets, V.M. (2014), "Institutional conditionality of innovation processes in the industrial development of Ukraine", *Ukraine economy*, vol. 12 (637), pp. 4—19.
3. Gritsishen, D.O. (2015), *Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia ekonomiko-ekolohichnoiu bezpekoiu pidpriemstv* [Accounting and analytical support of economic and environmental safety of enterprises], ZhDTU, Zhytomyr, Ukraine.
4. Dolya, V.T. (2013), *Ekonomicznyj analiz: teoriia praktychni metody* [Economic analysis: theory of practical methods], Condor, Kyiv, Ukraine.
5. Zavgorodny, V.P. (2000), *Orhanizatsiia bukhhal'ters'koho obliku, ekonomichnoho kontroliu ta analizu* [Organization of accounting, economic control and analysis], KNEU, Kyiv, Ukraine.
6. Ivakhnenko, V.M. (2016), *Kurs ekonomichnoho analizu* [Course of economic analysis], KNEU, Kyiv, Ukraine.
7. Kalabukhova, S.V. (2015), "Elements of the method of accounting analysis in the information economy", *Economic analysis*, vol. 19, no. 1, pp. 6—12.
8. Lazarishina, I.D. (2005), *Ekonomicznyj analiz v Ukraini: istoriia, metodolohiia, praktyka* [Economic analysis in Ukraine: history, methodology, practice], NUVGP, Rivne, Ukraine.
9. Lakhtionova, L.A. (2008), "Functions of economic analysis at the micro level", *Finance, Accounting and Auditing*, vol. 11, pp. 245—250.
10. Melnik, V.M. (2003), *Osnovy ekonomichnoho analizu: korotkyj teoretyko-metodolohichnyj kurs* [Fundamentals of economic analysis: a short theoretical and methodological course], Condor, Kyiv, Ukraine.
11. Monk, E.V. (2005), *Ekonomicznyj analiz* [Economic analysis: a textbook], CNL, Kyiv, Ukraine.
12. Oliynyk, O.V. (2008), *Rozvytok ekonomichnoho analizu v umovakh instytutysinykh zmin* [Development of economic analysis in the conditions of institutional changes], ZhDTU, Zhytomyr, Ukraine.
13. Savitskaya, G.V. (2005), *Ekonomicznyj analiz diial'nosti pidpriemstva* [Economic analysis of the enterprise], Knowledge, Kyiv, Ukraine.
14. Svirko, S.V. (2015), "Public finances of Ukraine: defining vectors, results and problems of development", *Independent auditor*, vol. 13 (III), pp. 24—31.
15. Sukhorukov, A.I. (2015), "Intensification of investment and innovation policy in industry is a strategic priority of Ukraine's national economic interests", *Foreign trade: economics, finance, law*, vol. 3 (80), pp. 193—205.
16. State Statistics Service of Ukraine (2022), "Financial results of large and medium enterprises of Ukraine in 2022 (preliminary data)", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (Accessed 19 June 2022).

Стаття надійшла до редакції 04.06.2023 р.